

Mereraadioside

Mereraadiosides kasutatakse nii igapäevaseks suhtlemiseks kui ka abi kutsumiseks mereraadioside seadmeid, mis töötavad VHF (ultralühilaine) raadiosageduste vahemikus 156–174 MHz, MF (kesklaine) sagedusvahemikus 1605-4000kHz, HF (lühilaine) sagedusvahemikus 4-25,7kHz. Mereraadioside kasutamisega on väikelaevnikul laias laastus 2 varianti: 1. Mida ei tohi ja mida tohib? A. Kui radiojaama kasutajal ei ole raadiosideoperaatori tunnistust, siis võib ta kogu sagedusvahemikku kuulata, aga ise eetrisse minna ei tohi. See tähendab, et võib soetada mereraadiojaama, kuulata 16. või muud kanalit ehk saada tähtsamaid teateid merel või üritada tabada hoopis ilmainfot - see kõik on lubatud. Aga põhimõtteliselt PTT (Push To Talk) nuppu alla vajutada ei tohi. Olgu ennatlikult öeldud, et ka anonüümsed raadioeetri reeglite vastu eksijad on võimalik sidekeskusel tuvastada! NB! Ilma raadiosideoperaatori tunnistuseta mereraadiojaama kasutaja võib eetrisse minna vaid tõsise hädaohu korral. Tõsine hädaohu tähendab ohtu pardal olijate (tegelikult ka üle parda kukkunute) elule või tervisele. B. Teine variant on läbi teha raadiosideoperaatori kursus, sooritada eksam ja saada tunnistus. 2. Kursus, eksam, tunnistus Raadioside operaatori kursuseid on kolme tüüpi. SRC, ROC, GOC SRC (Short Range Certificate) väikelaeva raadiosideoperaatori kursus võib olla eraldi kursuseks kui ka väikelaevajuhu kursuse osa. Kursus (olenemata sellest, kas on iseseisev kursus või teise kursuse osa), peab sisaldama nii teoreetilist kui praktilist väljaõpet ja kestma vähemalt 8 akadeemilist tundi. Õppevahendina kasutatakse vähemalt D klassi VHF (ultralühilaine) DSC (digitaal-selektiivse väljakutse funktsiooniga) jaamu. Eksam sooritatakse kursuse korraldaja juures. Eksamiprotokoll edastatakse kursuse korraldaja poolt Veeteede Ametile. Veeteede Amet väljastab väikelaeva raadiosideoperaatori tunnistuse. Tunnistus on tähtajatu. Kasutatakse lähirannasõidus. Kui väikelaeval korraldatakse tasu eest vabaajareise kaugemale kui 5 meremiili kaldast, peab olema väikelaev varustatud GMDSS (ülemaailmse merehädä ja -ohutuse süsteemi merealale (A1) vastav radiojaam. Ja et seda sidevahendit kasutada võiks, peab olema vähemalt piirangutega raadiosideoperaatori (ROC) tunnistus ROC (Restricted Operator's Certificate) piirangutega raadiosideoperaatori kursus. Mida kujutab endast ROC tunnistuse saamiseks mõeldud kursus? Kursus toimub tavaliselt järjest 4 öhtul korraga 3 tundi ja 5. korral antakse eksam. (Kursuse maht 40 akadeemilist tundi) Kuna meresõit on rahvusvaheline, siis nõuab see kursus ka mingil määral inglise keele oskust. Kursusel võidakse kasutada kahte simulaatorit ja tegevaparatuuri (näiteks reaalselt töötav NAVTEX). Tallinna kursuste korraldajad võivad kasutada täpsemalt selliseid aparate: SAILOR A3/A4, SCANTI VHF DSC ja Navtex NAV5 console, 2 Transas simulator TGS-4100 ja TGS -4100 Tutor Emergency Portable Radios Jotron, Mcurdo, Sailor). Transase kodulehelt leiate simulaatoritest lisainfot ROC tunnistusi väljastab Veeteede Ameti meremeeste diplomeerimise ja registri büroo asukohaga Lume 9, Tallinn (Hundipea sadam). Tunnistus on tähtajatu. ROC tunnistuse omanik võib kasutada mereraadiosidevahendit A1 mereala sõidurajoonis (kuni 40 meremiili kaldast). GOC (General Operator's Certificate) kursus kestab kaks nädalat ning tunnistuse omanik võib töötada kõikides mere sõidurajoonides. Olgu siis eelnev ka meresõiduohutuse seaduse (§ 39 Väikelaeva juhile esitatavad nõuded, lõige 7) sõnadega ära toodud: meresidevahendit (VHF, MF, HF radiojaama) võib kasutada isik, kes on läbinud vastava väljaõppe ja omab piirangutega raadiosideoperaatori (Restricted Operator's Certificate) või raadiosideoperaatori (General Operator's Certificate) või väikelaeva raadiosideoperaatori (Short Range Certificate) tunnistust. Isik, kes ei oma nimetatud tunnistusi, võib meresidevahendit kasutada sideks vaid hädaolukorras. 3. Mereraadioside enamlevinud sõnumid Kõige levinumad rahvusvahelise mereraadioside sõnumid:

- väljakutsuja: "kutsutava aluse nimi", "(3x) siin "minu aluse nimi" (3x), kuuldel - vastaja: "kutsutava aluse nimi", siin "minu aluse nimi", kuuldel - väljakutsuja: "kutsutava aluse nimi", siin "minu aluse nimi", läheme üle kanalile X (nt 6, 8, 10 vms), kuuldel - vastaja: "kutsutava aluse nimi", siin "minu aluse nimi", kanal X, kuuldel Pärast kanalil X vajaliku info vahetamist: - väljakutsuja: side lõpp - vastaja: side lõpp NB! Hädäväljakutsed (distress-sõnumid) edastatakse ainult inglise keeles! Muu suhtlus võib toimuda teistes keeltes. Näiteks: - MAYDAY, MAYDAY, MAYDAY, this is "minu aluse nimi", "minu aluse nimi", "minu aluse nimi". MAYDAY, "minu aluse nimi". Position 54 25 North 016 33 West. My boat is on fire and sinking. I require immediate assistance. 4 people on board, are taking a lifeboat. OVER." 4. Mereraadioside sagedusplaanid ja tähtsamad sagedused Mereraadioside sagedusplaan on 2: rahvusvaheline ja USA plaan. Radiojaama kasutades veendu, et seadistus on õigele plaanile viidud. Vastasel juhul sa teatud sagedustel ühendust ei saa. VHF-CH16 sagedus on: 156,8 MHz Mereside kanalid purjekatele: 156,025-156,350 MHz Du (+4,6 MHz) Rx Mereside kanalid 1.-5.; 7.; 60.-66.5. Aparatuuri võimsusest ja loast Käsiraadiojaama võimsus tohib olla maksimaalselt 5W. Sadamates peab võimsus olema 1W - tänapäevastel radiojaamadatel on see menüüst valitav. Eestis ei ole lubatud kasutada selliste radiojaamade signaalivõimendeid (tsiviilkäibes). Foorumis on käsitletud radiojaamade teemat siin. Mereraadioside eetrisse minemiseks valitud radiojaama kasutamiseks tuleb luba hankida Tehnilise Järelevalve Ametist (varem Sideametist). Vastava taotluse leiab siit. Veesõiduki raadioloa kehtivusaeg on kolm aastat (kui taotleja ei soovi lühemat tähtaega). 6. 16. kanali kasutamise eetrireegliidiga täis- ja pooltund peetakse kolm minutit vaikust eetris (SP-minutid; SP - silence period). (võimalike MAYDAY, SECURITE ja PAN-PAN teadete jaoks). Nendel aegadel ei minna eetrisse ehk ei kutsuta kedagi välja madala tähtsusega info vahetamiseks. Mõisted GMDSS (Global Maritime Distress Safety System) - ülemaailmne merehädä ja -ohutuse süsteem. Süsteem koosneb viiest elemendist: DSC (Digital Selective Call) digitaal-selektiivne väljakutse, funktsioon, mille abil on võimalik välja kutsuda ühte (laeva või kalda) jaama, jaamade gruppi või kõiki jaamu (sealhulgas kaldajaamu, nt JRCC Tallinn, Tallinn VTS jm). Satelliitsidesüsteem Cospas-Sarsat (EPIRB, ELT, PLB); International Cospas-Sarsat Programme - International COSPAS-SARSAT Satelliitsidesüsteem Inmarsat; Maritime - Inmarsat SART (Search and Rescue Transponder) Toimetanud: Aire Siinvert